

AKCIJSKI NAČRT ZA IZBOLJŠANJE STANJA IN ZAGOTAVLJANJE DOLGOROČNEGA UPRAVLJANJA TRAVIŠČ

**(habitatnega tipa 6210*- Polnaravna suha travišča in
grmiščne faze na karbonatnih tleh) na projektnem
pod-območju Haloze**

Nosilec:
Aleksander Koren
Višji naravovarstveni svetovalec

Koordinator projekta:
dr. Nika Debeljak Šabec, univ.dipl.biol.
Visoka naravovarstvena svetnica

Naloga: AKCIJSKI NAČRT ZA IZBOLJŠANJE STANJA IN
ZAGOTAVLJANJE DOLGOROČNEGA
UPRAVLJANJA TRAVIŠČ

(habitatnega tipa 6210*- Polnaravna suha travišča in
grmiščne faze na karbonatnih tleh) na projektnem pod-
območju Haloze

Izdelovalec: ZAVOD RS ZA VARSTVO NARAVE –
OE MARIBOR
Pobreška c. 20, 2000 Maribor

Nosilec/ka naloge: Aleksander Koren, univ. dipl. biol.

Sodelavci: Klemen Kamenik, univ. dipl. inž. gozd.
Monika Podgorelec, univ. dipl. biol.
dr. Nika Debeljak Šabec, univ. dipl. biol.

Številka naloge: 8-1-497/1-O-16/NDŠ

Kraj in datum izdelave: Maribor, oktober 2017

© Zavod RS za varstvo narave – OE Maribor. Vse pravice pridržane. Za vsakršno uporabo besedil in fotografij izven namena, za katerega so bile izdelane naravovarstvene smernice, je treba pridobiti dovoljenja izdelovalca.

Vsebina

1	UVOD	4
1.1	SPLOŠNA NAČELA IN PRINCIPI OHRANJANJA NARAVE.....	5
1.2	UPOŠTEVANE PRAVNE PODLAGE.....	6
1.3	KONKRETNE IN PODROBNEJŠE USMERITVE ZA IZBOLJŠANJE STANJA IN ZAGOTAVLJANJE DOLGOROČNEGA OHRANJANJA TRAVIŠČ (HABITATNI TIP – 6210*) NA PPO HALOZE	9
2	ANALIZA ZAČETNEGA STANJA HT 6210*	9
2.1	KARTIRANJE ZAČETNEGA STANJA CILJNIH HABITATNIH TIPOV NA PROJEKTNEM POD-OBMOČJU HALOZE.....	9
2.2	KARTA POTENCIALNE CONE POJAVLJANJA HABITATNEGA TIPA 6210(*) NA PROJEKTNEM POD-OBMOČJU HALOZE	10
2.3	KARTA POVRŠIN PRIMERNIH ZA VKLJUČEVANJE V PROJEKT NA PROJEKTNEM POD-OBMOČJU HALOZE	10
2.4	NATANČNA OCENA ZAČETNEGA STANJA HT 6210(*) NA POVRŠINAH, KI SE VKLJUČUJEJO V PROJEKT.....	10
3	NAČRT IZVEDBE AKCIJ NA PROJEKTNEM POD-OBMOČJU HALOZE	10
3.1	C.1 – ODSTRANJEVANJE ZARASTI	11
3.1.1	<i>USMERITVE PRED IZVEDBO UKREPA ODSTRANJEVANJE ZARASTI ZA POSAMEZNE UPRAVLJAVSKE ENOTE NA PPO Haloze</i>	11
3.1.2	<i>OBMOČJA IZVEDBE AKCIJE ČIŠČENJA ZARASTI</i>	13
3.2	C.2 ZAGOTAVLJANJE DOLGOROČNEGA UPRAVLJANJA SUHIH TRAVIŠČ	13
3.2.1	<i>PAŠNA OPREMA</i>	14
3.2.2	<i>KOSILNICE</i>	16
3.2.3	<i>PRIKOLICE ZA PREVOZ ŽIVINE</i>	16
3.3	C.3 - OBNOVA IN VZDRŽEVANJE VISOKODEBELNIH TRAVNIŠKIH SADOVNJAKOV	17
3.4	C.5 – NAČRTI KMETIJ	18
3.5	C.7 – RAZVOJNO – EKONOMSKA ŠTUDIJA OHRANJANJA SUHIH TRAVIŠČ NA PROJEKTNEM POD-OBMOČJU HALOZE.....	20
4	LITERATURA IN VIRI	21
5	PRILOGE	22

KAZALO PREGLEDNIC:

Tabela 1: Pregled območij izvedbe akcije odstranjevanja zarasti na PPO Haloze	13
Tabela 2: Pregled območij uporabe pašne opreme	14
Tabela 3: Pregled območij uporabe gorskih kosilnic	16
Tabela 4: Pregled območij uporabe prikolic za prevoz živine	16
Tabela 5: Pregled območij izvedbe obnove in vzdrževanja travniških sadovnjakov	17
Tabela 6: Pregled kmetij vključenih v akcijo izdelave načrta kmetij	19

1 UVOD

AKCIJSKI NAČRT ZA IZBOLJŠANJE STANJA IN ZAGOTAVLJANJE DOLGOROČNEGA UPRAVLJANJA TRAVIŠČ (HABITATNI TIP – 6210*) za zaraščajoče površine v območju s pojavljanjem habitatnega tipa 6210* Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (Festuco-Brometalia) na projektnem pod-območju Haloze, so strokovno gradivo, s katerim se za območje, ki ima na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave poseben status, opredelijo izhodišča, usmeritve in ukrepi za izboljšanje stanja in zagotavljanje dolgoročnega ohranjanja travišč (habitatni tip – 6210*) na območju Haloz za namene izvajanja projekta Ohranjanje in upravljanje suhih travišč vzhodne Slovenije LIFE TO GRASSLANDS (LIFE 14 NAT/SI/000005).

Habitatni tip Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (Festuco-Brometalia) (HT_6210*) je bil nekoč eden najbolj razširjenih tipov travišč v Sloveniji, ki se je tekom zgodovine razvil in ohranil kot rezultat ekstenzivne rabe travniških površin. V zadnjih sto letih so se površine travišč povsod po Evropi močno zmanjšale in postali eni izmed najbolj ogroženih habitatov v Evropi (Škornik, 2016), kar je predvsem posledica intenzifikacije kmetijske rabe na eni strani in opuščanja ekstenzivnih oblik kmetovanja in zaraščanja kmetijskih površin na drugi.

Danes predstavlja na območju Slovenije redki habitat, ki nudi življenjski prostor mnogim ogroženim vrstam in ki je hkrati prioriteten habitatni tip (*rastišče kukavičevk) po Direktivi o habitatih. Po poročanju po Direktivi o habitatih iz leta 2013 v habitatni tip HT 6210* v neugodnem stanju / slabem stanju (U2 -). HT 6210* so polnaravni habitatni tipi, ki so nastali kot posledica tradicionalne rabe prostora (paša, košnja), katerih obstoj je pogojen s človekovim upravljanjem. Danes so ti habitatni tipi ogroženi predvsem zaradi neprimerne rabe ter zaraščanja površin, ki je povezano z opuščanjem kmetijske rabe.

V okviru izvajanja projekta je bilo leta 2016 izvedeno kartiranje začetnega stanja ciljnih habitatnih tipov, katerega rezultati so pokazali, da je bilo na 17.184 km² ha velikem območju Haloz, prisotnih 1535 ha travišč habitatnega tipa 6210(*). Za le 50% (770,8 ha) površin teh suhih travišč je bilo stanje ohranjenosti opredeljeno kot ugodno, pri čemer so bile kukavičevke, zaradi katerih se habitatni tip 6210(*) varuje kot prioriteten habitatni tip, v času kartiranja prisotne na 8,4 % poligonov habitatnega tipa. 589 ha travišč v zaraščanju je bilo opredeljenih kot primernih za akcijo projekta čiščenje zaraščajočih površin.

Zaznane so naslednje grožnje in pritiski:

- opuščanje rabe travniških površin;
- opuščanje rabe visokodebelnih sadovnjakov;
- neustrezno upravljanje (intenzifikacija rabe na površinah);

- razdrobljena lastniška struktura in majhne parcele;
- neusmerjen razvoj turizma;
- nizka raven zavesti o pomenu in ohranjanju ekstenzivnih travnišč.

Cilji, usmeritve in ukrepi za akcijski načrt za izboljšanje stanja in zagotavljanje dolgoročnega ohranjanja travnišč (habitatni tip – 6210*) na pod-območju Haloz so povzete na podlagi Programa upravljanja območij Natura 2000 (2015 -2020), ki predstavlja izhodišče za izvajanje projektov LIFE TO GRASSLANDS in kohezijskih projektov. V prilogi 6.1 ("Cilji in ukrepi") operativnega programa so opredeljeni cilji in ukrepi po območjih, vrstah in habitatnih tipih, ki najbolj neposredno prispevajo k doseganju konkretnih ciljev območij Natura 2000. Gre zlasti za območja, na katerih je treba stanje ohranjenosti vrst in habitatnih tipov najbolj izboljšati. Podrobnejši varstveni cilji za HT 6210* na Natura 2000 območjih SAC Haloze – vinorodne (koda SI3000117) in SAC Boč – Haloze – Donačka gora (koda SI3000118) so vezani na:

- velikost habitatnega tipa (določitev območja HT 6210*, obnovitev velikosti HT 6230* na izhodiščno/določeno stanje)
- specifične lastnosti, strukture, procesi habitatnega tipa (ekstenzivna paša, košnja po 30.6., prepoved apnenja tal).

Projektne aktivnosti na projektnem pod-območju Haloz bodo spodbujale k trajnostni rabi suhih travnišč prek čiščenjem zaraščenih zemljišč nudenjem opreme za obdelovanje zemljišč (paša, košnja) kot tudi nudenjem podpore za vzpostavitev ustreznih struktur habitata (košnja, paša kot tudi s spodbujanja povezovanja zainteresiranih kmetovalcev/lastnikov). Projekt bo prispeval k povečanju ekonomske upravičenosti kmetovanja s skupnim oblikovanjem in razvojem privlačnih tržnih produktov in programov vezanih na ohranjanje rabe travnišč. Na trenutno znanih lokacijah pojavljanja suhih travnišč je bilo na območju Haloz opravljeno kartiranje habitatnih tipov in s strani zunanjega izvajalca, ki je določil tudi potencialno območje omenjenega habitatnega tipa za pod-območje Haloz.

Cilj projekta na projektnem pod-območju Haloze je odstranitev zarasti na 45 ha površin, ki so trenutno v različnih fazah zaraščanja, zagotovitev ustrezne rabe in dolgoročnega upravljanja na 180 ha površin habitatnega tipa 6210(*), obnovitev 20 ha obstoječih visokodebelnih travniških sadovnjakov in ponovna vzpostavitev visokodebelnih travniških sadovnjakov na površinah habitatnega tipa 6210(*) s strmimi nakloni. V okviru projekta bo pripravljen tudi 30 razvojnih načrtov kmetij, pripravljena pa bo tudi razvojno-ekonomska študija projektne pod-območja, katere namen je vključiti trajnostno rabo suhih travnišč v lokalni razvoj podeželja.

1.1 SPLOŠNA NAČELA IN PRINCIPI OHRANJANJA NARAVE

Pri urejanju prostora, rabi naravnih dobrin in varstvu nepremične kulturne dediščine se upoštevajo nekatera splošna načela in principi ohranjanja narave:

- ZON določa ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti in sistem varstva naravnih vrednot z namenom prispevati k ohranjanju narave (1. člen ZON). Ukrepi ohranjanja biotske

raznovernosti in sistem varstva naravnih vrednot se vključujejo v urejanje prostora ter rabo in izkoriščanje naravnih dobrin ter ukrepe varstva kulturne dediščine na način, ki ga določa zakon (6. člen ZON).

- Fizične in pravne osebe morajo ravnati tako, da prispevajo k ohranjanju biotske raznovernosti in varujejo naravne vrednote. Država, lokalne skupnosti ter druge osebe javnega prava so pri izvajanju nalog iz svoje pristojnosti dolžne upoštevati načela, cilje in ukrepe ohranjanja biotske raznovernosti in varstva naravnih vrednot ter pri tem medsebojno sodelovati (7. člen ZON).
- Posegi v naravo, ki vključujejo tudi gradnje, se morajo planirati, načrtovati in izvajati tako, da ne okrnijo narave. Okrnitev narave je stanje narave, ko so zaradi človekove dejavnosti spremenjeni naravni procesi tako, da je porušeno naravno ravnovesje ali so uničene naravne vrednote (11. člen ZON). V postopkih načrtovanja rabe ali izkoriščanja naravnih dobrin in urejanja prostora mora pristojni državni ali lokalni organ izbrati tisto odločitev, ki ob približno enakih učinkih izpolnjuje merilo najmanjšega možnega poseganja v naravo in v primeru obstoja alternativnih tehničnih možnosti za izvedbo posega ne okrni narave (96. člen ZON).

1.2 UPOŠTEVANE PRAVNE PODLAGE

Mednarodne konvencije in predpisi Evropske unije:

- Konvencija o biološki raznovernosti, Rio de Janeiro, 1992 (Zakon o ratifikaciji konvencije o biološki raznovernosti (Uradni list RS, št. 30/96, MP št. 7)),
- Konvencija o varstvu prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njihovih naravnih življenjskih prostorov - Bernska konvencija (Zakon o ratifikaciji Konvencije o varstvu prosto živečega evropskega rastlinstva in živalstva ter njihovih naravnih življenjskih prostorov (Uradni list RS, št. 55/99, MP št. 17)),
- Evropska konvencija o krajini (Zakon o ratifikaciji evropske konvencije o krajini (Uradni list RS, št. 74/03, MP št. 19)),
- Konvencija o varstvu Alp – Alpska konvencija (Uradni list RS, št. 19/95, MP št. 5) in protokoli,
- Direktiva Sveta o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst – Direktiva o habitatih (92/43/EEC),
- Direktiva Sveta o ohranjanju prosto živečih vrst ptic – Direktiva o pticah (79/409/EEC).

Predpisi Republike Slovenije:

- Strategija ohranjanja biotske raznovernosti v Sloveniji (sprejeta na 55. seji Vlade, dne 20. 12. 2001),
- Program upravljanja območij Natura 2000 (2015–2020) (sprejet na 30. seji Vlade, dne 9.4.2015, popravek na 38. seji Vlade RS z dne 28. maja 2015 ter 24. 03. 2016),
- Zakon o ohranjanju narave – ZON (Uradni list RS, št. 56/1999, 31/2000 - popr., 110/2002 - ZGO-1, 119/2002, 41/2004, 61/2006 - ZDru-1, 32/2008 - Odl. US, 8/2010 - ZSKZ-B, 46/2014),

- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15 in 30/16),
- Zakon o urejanju prostora – ZUreP (Uradni list RS, št. 110/2002, 8/2003 - popr., 58/2003 - ZZK-1, 33/2007 - ZPNačrt, 108/2009 - ZGO-1C, 80/2010 - ZUPUDPP),
- Zakon o prostorskem načrtovanju – ZPNačrt (Uradni list št. 33/2007, 70/2008 - ZVO-1B, 108/2009, 80/2010 - ZUPUDPP, 43/2011 - ZKZ-C, 57/2012, 57/2012 - ZUPUDPP-A, 109/2012, 35/2013 - Skl. US, 76/2014 - Odl. US in 14/15 – ZUUJFO),
- Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15 in 9/16 – ZGGLRS in 77/16),
- Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 52/02, 67/03);
- Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/2004, 33/2013, 99/2013);
- Uredba o habitatnih tipih (Uradni list RS, št. 112/2003, 36/2009, 33/2013);
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/2004, 110/2004, 59/2007, 43/2008, 8/2012, 33/2013, 35/2013 - popr., 39/2013 - Odl. US, 3/2014, 21/2016);
- Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/2004, 109/2004, 84/2005, 115/2007, 32/2008 - Odl. US, 96/2008, 36/2009, 102/2011, 15/2014, 64/2016);
- Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah (Uradni list RS, št. 46/2004, 110/2004, 115/2007, 36/2009, 15/2014);
- Uredba o zavarovanih prosto živečih vrstah gliv (Uradni list RS, št. 58/11);
- Uredba o varstvu samoniklih gliv (Uradni list RS, št. 57/1998, 56/1999 - ZON, 41/2004 - ZVO-1, 58/2011);
- Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam (Uradni list RS, št. 82/02, 42/10);
- Pravilnik o označevanju zavarovanih območij naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 117/02, 53/05);
- Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Uradni list RS, št. 130/04, 53/06, 38/10, 3/11);
- Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10, 23/15);
- Program upravljanja območij Natura 2000 za obdobje 2015 – 2020 (sprejet na 30. seji Vlade RS, dne 9. 4. 2015, popravek na 38. seji Vlade RS dne 28. maja 2015).

Občinski predpisi:

Občina Cirkulane:

- Občinski prostorski načrt Občine Cirkulane (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 22/2014).

Občina Videm:

- Občinski prostorski načrt Občine Videm (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 62/15).

Občina Podlehnik:

- Občinski prostorski načrt Občine Podlehnik (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 44/2014).

Občina Žetale:

- Občinski prostorski načrt Občine Cirkulane (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 10/2013).
- Sklep o začetku postopka priprave sprememb in dopolnitev občinskega prostorskega načrta Občine Žetale, prve spremembe in dopolnitve (Uradnem glasilu slovenskih občin, št. 28/2016).

Občina Majšperk:

- Odlok o občinskem prostorskem načrtu občine Majšperk - neuradno prečiščeno besedilo (1) (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 40/2013, 16/2016)
- na občinski seji sprejet Predlog Odloka o 1. spremembah in dopolnitvah Odloka o občinskem prostorskem načrtu Občine Majšperk - skrajšan postopek (Katalog informacij javnega značaja Občine Majšperk, 21.3.2016)

Občina Poljčane:

Javno naznanilo o javni razgrnitvi dopolnjenega osnutka Občinskega prostorskega načrta Občine Poljčane in Okoljskega poročila (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 4/2017)

Občina Zavrč:

- Odlok o občinskem prostorskem načrtu občine Zavrč. (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 08/2015).

Občina Makole:

- Odlok o občinskem prostorskem načrtu Občine Makole (Uradno glasilo slovenskih občin, št. 5/2013).

Občina Rogaška Slatina:

- Občinski prostorski načrt je v fazi predloga načrta.

Občina Rogatec:

- Odlok o občinskem prostorskem načrtu Občine Rogatec (Ur.l. RS, št. 19/2014, 20/2014 – popr.)

1.3 Konkretna in podrobnejše usmeritve za izboljšanje stanja in zagotavljanje dolgoročnega ohranjanja travnišč (habitatni tip – 6210*) na PPO Haloze

Konkretna in podrobnejša usmeritva za izboljšanje stanja in zagotavljanje dolgoročnega ohranjanja travnišč (habitatni tip – 6210*) so navedene v dokumentu: Naravovarstvena izhodišča za upravljanje suhih travnišč na projektnih pod-območjih projekta LIFE TO GRASSLANDS: POO HALOZE.

Naravovarstvena izhodišča za upravljanje suhih travnišč se osredotočajo na površine brez HT 6210*, na površine kjer je HT 6210* v neugodnem stanju (zaradi zaraščanja ali preveč intenzivne paše) in take, kjer je HT 6210* v ugodnem stanju. Slednje predstavljajo naravovarstveno najvrednejše površine, ki bi jih s projektom LIFE TO GRASSLANDS kot take želeli ohraniti. Naravovarstveno stanje posameznih površin oz. parcel (brez HT 6210*, s HT 6210* v neugodnem (preveč intenzivna paša, zaraščanje) ali ugodnem stanju) opredeli strokovna služba varstva narave.

2 ANALIZA ZAČETNEGA STANJA HT 6210*

2.1 Kartiranje začetnega stanja ciljnih habitatnih tipov na projektnem pod-območju Haloze

V okviru analiz začetnega stanja je bila s strani zunanjega izvajalca Fakultete za naravoslovje in matematiko, Univerze v Mariboru na, podlagi njihovega znanja kot strokovnega na področju poznavanja suhih travnišč, pripravljena tudi Karta potencialne cone pojavljanja habitatnega tipa 6210(*) na projektnem pod-območju HALOZE. Zaradi obsežnosti pod-območja Haloze je bila karta potencialnih območij HT 6210(*) pripravljena na osnovi modeliranja. Model potencialne cone HT 6210 (*) na projektnem pod-območju HALOZE je bil sestavljen s pomočjo metodologije tako imenovanih modelov razporeditve (distribucije) vrst. Model prikazuje verjetnostno porazdelitev ustreznosti površin za HT 6210 (*) ob upoštevanju naslednjih okoljskih spremenljivk: nadmorska višina, naklon površja, ekspozicija površja, indeks položaja pobočja, letno globalno sončno obsevanje (direktno in difuzno), tip prsti, raba tal.

Kartografski prikaz začetnega stanja ciljnih habitatnih tipov na projektnem pod-območju Haloze je prikazan v prilogah: *Karta 2.1 (zahod): Začetno stanje HT 6210(*) na projektnem pod-območju Haloze (zahodni del)* in *Karta 2.1 (vzhod): Začetno stanje HT 6210(*) na projektnem pod-območju Haloze (vzhodni del)*.

2.2 Karta potencialne cone pojavljanja habitatnega tipa 6210(*) na projektnem pod-območju Haloze

V okviru analiz začetnega stanja je bila pripravljena tudi Karta potencialne cone pojavljanja habitatnega tipa 6210(*) na projektnem pod-območju HALOZE. Zaradi obsežnosti pod-območja Haloze je bila karta potencialnih območij HT 6210(*) pripravljena na osnovi modeliranja. Model potencialne cone HT 6210 (*) na projektnem pod-območju HALOZE je bil sestavljen s pomočjo metodologije tako imenovanih modelov razporeditve (distribucije) vrst. Model prikazuje verjetnostno porazdelitev ustreznosti površin za HT 6210 (*) ob upoštevanju naslednjih okoljskih spremenljivk: nadmorska višina, naklon površja, ekspozicija površja, indeks položaja pobočja, letno globalno sončno obsevanje (direktno in difuzno), tip prsti, raba tal.

Kartografski prikaz potencialne cone pojavljanja habitatnega tipa 6210(*) na projektnem pod-območju Haloze je prikazan v prilogah: *Karta 2.2 (zahod): Karta potencialne cone pojavljanja habitatnega tipa 6210(*) na projektnem pod-območju Haloze (zahodni del) in Karta 2.2 (vzhod): Karta potencialne cone pojavljanja habitatnega tipa 6210(*) na projektnem pod-območju Haloze (vzhodni del)*

2.3 Karta površin primernih za vključevanje v projekt na projektnem pod-območju Haloze

Na podlagi podatkov kartiranja HT na projektnem pod-območju Haloze iz leta 2005, podatkov kartiranja začetnega stanja ciljnih HT iz leta 2016, izvedenega v projektu LIFE TO GRASSLANDS ter karte potencialne cone so bile pripravljene karte površin primernih za vključevanje v projekt LIFE TO GRASSLANDS. Pri obravnavi posamezne vloge kmeta se ob tem upoštevajo še dejanski podatki o stanju na terenu, ki jih pridobimo s strokovno oceno stanja HT ob terenskem obisku kmetije.

2.4 Natančna ocena začetnega stanja HT 6210(*) na površinah, ki se vključujejo v projekt

Za potrebe natančne ocene začetnega stanja HT 6210(*) na površinah, ki se vključujejo v projekt, smo v sodelovanju s Fakulteta za naravoslovje in matematiko, Univerza v Mariboru pripravili natančne popisne obrazce začetnega stanja. Natančna določitev začetnega stanja temelji na popisu stanja pozitivnih in negativnih indikatorskih rastlinskih vrst HT 6210(*) in je vezana na enote ukrepanja (paša, košnja, sadnja sadovnjakov, čiščenje zarasti...).

3 NAČRT IZVEDBE AKCIJ NA PROJEKTNEM POD-OBMOČJU HALOZE

V nadaljevanju dokumenta je podan načrt konkretnih akcij. Načrt se tekom izvedbe projekta dopolnjuje. **Trenutna verzija podaja stanje na podlagi podpisanih ali v zaključni fazi podpisovanja sporazumov o vključitvi kmetov v projekt na dan 17. 10. 2017! Pri**

aktivnostih, ki do navedenega datuma še niso bile izvedene podajamo v nadaljevanju opombo: *Še ni aktualno!*

3.1 C.1 – ODSTRANJEVANJE ZARASTI

Cilj projekta (akcije C.1) na projektnem pod-območju Haloze je odstranjevanje zarasti, **na površini okvirno 45 ha**, z namenom izboljšanja stanja habitatnega tipa Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (*Festuco Brometalia*) (HT 6210*). Prisotna zarast, ki se bo v okviru akcije odstranila je v različnih razvojnih stadijih – od mlajših razvojnih faz grmovne vegetacije (intenziteta zarasti do 50 %), do gostejše zarasti in mlajših dreves, ki večinoma dosegajo premer 10 cm merjeno v prsni višini (intenziteta zarasti 50 -75 %).

Doseganje ciljev projekta bomo zagotovili z zaporednimi sezonskimi naročili izvedbe akcije, v katerih bo podrobneje opredeljen način izvedbe projektne akcije. V sukcesivnem sezonskem naročilu bo določena lokacija, obseg in časovni termin izvedbe odstranjevanja zarasti.

V okviru izvedbe akcije bo iz površin, predvidenih za ponovne vzpostavitve košnih ali pašnih površin, ki so bile določene s strani naročnika in dogovorjene z lastniki zemljišč, odstranjena vsa grmovna in lesna zarast. Višina panja po izvedeni sečnji ne sme biti višja od 10 cm. Vsa lesna zarast (biomasa) se odstrani s potencialnih košnih/pašnih površin in se deponira na lokacijah ob robu potencialnih košnih/pašnih površin, ki so predhodno določene z lastnikom. Način in lokacija deponiranja lesne zarasti oziroma biomase bo določena v sezonskih naročilih naročnika. Po odstranitvi grmovne/lesne zarasti se s tehnologijo, primerno za predmetna območja, vzpostavi kmetijske površine, ki so primerne za košnjo/pašo (odstranitev panjev s puljenjem in izravnavo tal z bagerjem oziroma mulčenje panjev in podlage (posamezno kamenje in korenine...) s primernim mulčerjem....

Odstranjevanje zarasti se zaključi najkasneje do 31. 10. 2019;

V skladu s petim odstavkom 32. člena Zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08 in 46/14 – ZON-C) je na območju potrebno vsa dela izvesti v času od začetka avgusta do konca februarja.

3.1.1 USMERITVE PRED IZVEDBO UKREPA ODSTRANJEVANJE ZARASTI ZA POSAMEZNE UPRAVLJAVSKE ENOTE NA PPO Haloze

3.1.1.1 Usmeritve za območja kmetijskih zemljišč pod gozdno masko sestojev

- Pridobi se predhodno soglasje k izvedbi del (odstranjevanje zarasti, mulčenje/rivanje panjev) od lastnikov in zakupnikov kmetijskih zemljišč.

- Na podlagi soglasja lastnika/zakupnika kmetijskih zemljišč se poda vloga za izdajo dovoljenja za krčitev gozda po 21. členu Zakona o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99–ZON, 67/02, 110/02–ZGO-1, 115/06–ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13–ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16–ZGGLRS in 77/16) na lokalno pristojno območno enoto Zavoda za gozdove Slovenije.
- V primeru pozitivne rešitve vloge za izdajo dovoljenja za krčitev gozda Zavod za gozdove Slovenije izda odločbo o krčitvi gozda v kmetijske namene. Na območju krčitve gozda v kmetijske namene se drevje za posek označi in evidentira s strani Zavoda za gozdove Slovenije. Izvedba odstranjevanja zarasti se izvede v določenem roku in pod določenimi pogoji, ki so podani v odločbi o krčitvi gozda v kmetijske namene.

3.1.1.2 Usmeritve za upravljavsko enoto območja kmetijskih zemljišč izven gozdne maske sestojev

- Pridobi se soglasje k izvedbi del (odstranjevanje zarasti, mulčenje/ruvanje panjev) od lastnikov in zakupnikov kmetijskih zemljišč.

3.1.1.3 Usmeritve za območja gozdnih zemljišč pod gozdno masko sestojev

- Pridobi se predhodno soglasje k izvedbi del (odstranjevanje zarasti, mulčenje/ruvanje panjev) od lastnikov gozdnih zemljišč.
- Lastnik gozdnih zemljišč poda vlogo za izdajo dovoljenja za krčitev gozda po 21. členu Zakona o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 – ZON, 67/02, 110/02 – ZGO-1, 115/06 – ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 – ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 – ZGGLRS in 77/16) na lokalno pristojno območno enoto Zavoda za gozdove Slovenije.
- V primeru pozitivne rešitve vloge za izdajo dovoljenja za krčitev gozda Zavod za gozdove Slovenije izda odločbo o krčitvi gozda v kmetijske namene. Na območju krčitve gozda v kmetijske namene se drevje za posek označi in evidentira s strani Zavoda za gozdove Slovenije. Izvedba odstranjevanja zarasti se izvede v določenem roku in pod določenimi pogoji, ki so podani v odločbi o krčitvi gozda v kmetijske namene.

3.1.1.4 Usmeritve za območja gozdnih zemljišč (G) izven gozdne maske sestojev

- Pridobi se soglasje k izvedbi del (odstranjevanje zarasti, mulčenje/ruvanje panjev) od lastnikov in morebitnih zakupnikov zemljišč.

3.1.2 OBMOČJA IZVEDBE AKCIJE ČIŠČENJA ZARASTI

Tabela 1: Pregled območij izvedbe akcije odstranjevanja zarasti na PPO Haloze

Ime enote	Površina posega (ha)	Zarast kategorije
H_003_Murko_01	1,33	3.kat
H_004_Cafuta_01	0,60	2.kat. in 4. kat.
H_006_Majhen_01	1,02	1. kat. (0.42 ha) in 3. kat. (0.60 ha)
H_007_Arnejcic	0,04	4. kat.
H_008_Fošnarič_02	1,84	1.kat.(1.17 ha) in 3.kat. (0.67 ha)
H_008_Fošnarič_03	0,42	1.kat. (0.12 ha) in 3.kat. (0.30 ha)
H_009_Obcina_Zetale	0,61	2.kat. (0,13) in 4. kat. (0,48 ha)
H_010_Jancic_01	0,67	3. kat. (0,21 ha) in 4. kat. (0,47 ha)
H_025_Markez_Marija	0,50	4. kat.
H_020_Brodnjak_Stanislav_02	0,42	3. kat.
Kužnar – prostovoljna akcija	0,25	3. kat.
Emeršič – prostovoljna akcija	1,7	2. kat.
Skupaj:	9,40	/

Legenda kategorij zarasti:

Zarast kat.1: lažja zarast-steblike, grmi (do 50 %), naklon < 50,

Zarast kat.2: lažja zarast-steblike, grmi (do 50 %), naklon > 50,

Zarast kat.3: zahtevnejša zarast-grmi, drevesa (50-75 %), naklon < 50,

Zarast kat.4: zahtevnejša zarast-grmi, drevesa (50-75 %), naklon > 50.

Kartografski prikaz območij izvedbe akcije odstranjevanja zarasti na PPO Haloze je prikazan v prilogi: *Karta 3.1.2: Prikaz območij izvedbe akcije odstranjevanja zarasti na PPO Haloze (zahod in vzhod).*

3.2 C.2 ZAGOTAVLJANJE DOLGOROČNEGA UPRAVLJANJA SUHIH TRAVIŠČ

Eden od ključnih razlogov za opuščanje rabe suhih travišč je, da tradicionalna, ekstenzivna raba, travnikov danes ni več ekonomsko upravičena. Sodobna oprema, ki bi omogočila ekonomsko upravičeno uporabo je za večino majhnih lokalnih kmetov, ki se ukvarjajo z ekstenzivnim kmetijstvom, predraga. Nizek dohodek iz kmetijske dejavnosti in posledično opuščanje rabe kmetijskih zemljišč je večinoma posledica težkih pogojev za rabo zemljišč na teh območjih: strma pobočja, razdrobljena lastniška struktura, staranje prebivalstva, izseljevanje, visoka stopnja brezposelnosti. Te kmetije ne morejo konkurirati velikim

intenzivnim kmetijskim gospodarstvom, zato je največja grožnja z vidika ohranjanja suhih travišč v projektnem pod-območju opustitev rabe zemljišč.

Z akcijo C.2 se z zagotovitvijo uporabe pašne opreme, opreme za košnjo in opreme za transport živine prizadeva, da bi raba suhih travnikov postala ekonomsko uspešnejša in zato zanimiva za potencialne uporabnike zemljišč.

Cilj akcije C.2 na POO projektnem pod-območju Haloze je zagotoviti ustrezno rabo in dolgoročno upravljanje na 180 ha površin habitatnega tipa Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (*Festuco Brometalia*) (HT 6210*). Za namene dolgoročnega upravljanja bo kmetom zagotovljena brezplačna raba pašne opreme (40 km za pašo drobnice in 40 km za pašo goveda), skupna brezplačna raba prikolic za prevoz drobnice in goveda (5 prikolic) in skupna brezplačna raba gorskih kosilnic (8 kosilnic). Z zainteresiranimi kmeti bo sklenjen Sporazum o zagotavljanju dolgoročnega upravljanja površin, za obdobje 10 let po zaključku projekta.

Trenutno sta ustrezna raba in dolgoročno upravljanje skozi projektne aktivnosti zagotovljeni na **73,8 ha** površin. Kartografski prikaz območij izvedbe akcije zagotavljanja dolgoročnega upravljanja suhih travišč na PPO Haloze je prikazan v prilogi: *Karta 3.2: Prikaz območij izvedbe akcije zagotavljanja dolgoročnega upravljanja suhih travišč na PPO Haloze (zahod in vzhod)*.

3.2.1 PAŠNA OPREMA

Tabela 2: Pregled območij uporabe pašne opreme

Ime enote	Ograjena površina - drobnica (ha)	Obseg pašne površine – drobnica (m)	Ograjena površina – govedo (ha)	Obseg pašne površine – govedo (m)
H_001_Kokol_01	0	0	1,39	800
H_002_Vnuk_01	0	0	0,93	450
H_003_Murko_01	2,02	810	0,00	0
H_003_Murko_02	1,41	920	0,00	0
H_004_Cafuta_01	0,88	820	0,00	0
H_006_Majhen_01	1,61	910	0,00	0
H_007_Arnejcic	1,00	650	0,00	0
H_008_Fošnarič_01	0	0	2,56	1050
H_008_Fošnarič_02	0	0	1,84	900
H_008_Fošnarič_03	0	0	1,55	600
H_009_Obcina_Zetale	0,92	650	0,00	0
H_010_Jancic_01	0,67	400	0,00	0
H_010_Jancic_02	0,5	450	0,00	0

H_011_Krosel_01	0	0	1,53	950
H_011_Krosel_02	0	0	0,36	450
H_011_Krosel_03	0	0	0,00	0
H_012_Vovk_01	3,55	2000	0,00	0
H_013_Babšek_01	0	0	0,47	250
H_013_Babšek_02	0	0	3,09	2600
H_013_Babšek_03	0	0	2,68	1200
H_017_Vukalič_01	0,49	420	0,00	0
H_018_Bedrač_Jožef_01	0	0	0,75	550
H_018_Bedrač_Jožef_02	0	0	3,46	2380
H_018_Bedrač_Jožef_03	0	0	0,23	250
H_023_Golc_01	2,00	1120	0,00	0
H_027_Prevolšek_01	0	0	2,14	720
H_027_Prevolšek_02	0	0	1,54	800
H_028_Laporšek_01	0,31	300	0,00	0
H_038_Drofenik_01	0	0	2,78	1600
H_038_Drofenik_02	0	0	0,5	650
H_038_Drofenik_03	0	0	1,53	600
H_038_Drofenik_04	0	0	0,7	800
H_038_Drofenik_05	0	0	1,81	1130
H_015_Papez_01	0	0	1,23	700
H_015_Papez_02	0,86	750	0,91	400
H_016_Kuzner_01	2,66	950	0,00	0
H_020_Brodnjak_Stanislav_01	0,00	0	1,91	850
H_020_Brodnjak_Stanislav_02	0,00	0	0,42	400
H_021_Vukalic_Klavdija	0,88	410	0,00	0
H_032_Bedenik_Zdenka_01	0	0	2,63	800
H_032_Bedenik_Zdenka_02	0	0	2,91	1000
H_032_Bedenik_Zdenka_03	0	0	0,55	750
H_033_Jus_Terezija_01	0	0	0,66	370
H_033_Jus_Terezija_02	0	0	1,18	700
Skupaj:	19,76	11560	44,24	24700

Kartografski prikaz območij uporabe pašne opreme na PPO Haloze je prikazan v prilogi: *Karta 3.2.1: Prikaz območij uporabe pašne opreme na PPO Haloze (zahod in vzhod).*

3.2.2 KOSILNICE

Tabela 3: Pregled območij uporabe gorskih kosilnic

ID kosilnice	Skrbnik	Število uporabnikov	Enote	Košene površine – skupno (ha)
1	Janez Jančič, Stari Grad 77, 2321 Makole	4	H_010_Jancic_01, H_010_Jancic_02, H_010_Jancic_03, H_010_Jancic_04, H_010_Jancic_05, H_011_Krosel_01, H_011_Krosel_02, H_011_Krosel_03, H_012_Vovk_01, H_012_Vovk_02, H_012_Vovk_02, H_013_Babšek_01, H_013_Babšek_02, H_013_Babšek_03, H_013_Babšek_04	20

Kartografski prikaz območij uporabe gorskih kosilnic na PPO Haloze je prikazan v prilogi: *Karta 3.2.2: Prikaz območij uporabe gorskih kosilnic.*

3.2.3 PRIKOLICE ZA PREVOZ ŽIVINE

Tabela 4: Pregled območij uporabe prikolic za prevoz živine

ID prikolice	Skrbnik	Število uporabnikov	Enote	Pašne površine – skupno (ha)

Opomba: Še ni aktualno!

Kartografski prikaz območij uporabe prikolic za prevoz živine na PPO Haloze je prikazan v prilogi: *Karta 4.2.3: Prikaz območij uporabe prikolic za prevoz živine (zahod in vzhod).*

Opomba: Še ni aktualno!

3.3 C.3 - OBNOVA IN VZDRŽEVANJE VISOKODEBELNIH TRAVNIŠKIH SADOVNJAKOV

Cilj izvedbe akcije C.3 je obnova visokodebelnih travniških sadovnjakov.

Na podlagi pripravljanih akcij projekta smo določili primerna območja in ukrepe potrebne za izvedbo revitalizacije tradicionalnih travniških sadovnjakov na delih suhih travnišč, kjer je ta struktura habitatnega tipa nujno potrebna za trajno ohranjanje suhih travnišč. V okviru te akcije želimo pomladiti obstoječe tradicionalne sadovnjake (pomlajevalna zasaditev, pomladitvena rez) in posaditi nove sadovnjake na območjih, kjer so že uspevali v preteklosti in je njihova ponovna zasaditev ključnega pomena za obstoj suhih travnišč.

V okviru akcije bo z dosaditvijo manjkajočih dreves v vrzelih obnovljenih 20 ha obstoječih travniških sadovnjakov. Prav tako bo ponovno vzpostavljenih 20 ha propadlih travniških sadovnjakov na strmih površinah. Za izvedbo akcije na projektnem pod-območju Haloze, je predvidenih 3.200 komadov sadik tradicionalnih starih sort sadnih dreves za visokodebelne travniške sadovnjake. Za vsako sadiko je predvidena tudi zaščitna oprema. Zaščitne oprema zajema:

- 1x podzemna zaščitna košara pred glodavci (3x pocinkana kovinska žičnata mreža, premer košare 40 cm, debelina žice 0,7 cm, s kovinsko zanko za lažjo namestitvev na sadiko),
- 1x kovinska žičnata mreža za nadzemno zaščito debel sadik pred objedanjem (višina 100 cm, dolžina 50cm, debelina žice 0,9 mm, velikost okenc cca. 15x15 mm)
- 1x oporne lesene palice (višina 2,5 m, debelina palice 6 cm)
- 3x vrvice za pritrditev sadike na oporno palico (debeline vrvice 3 mm, posamezen kos vrvice je dolžine 40 cm)

Saditev sadik sadnih dreves bo potekala v treh saditvenih obdobjih. Prvo bo predvidoma novembra 2017, drugo v jeseni 2018 in zadnje v jeseni 2019. Zaradi specifik terena in nadmorskih višin na projektnih pod-območjih, lahko, glede na vremenske razmere, pride do zamika ali prestavitve saditvene sezone, o čemer bo naročnik obvestil izvajalca, izvajalec pa se zavezuje tako določene roke dobave sadik upoštevati. Skladno s planom sadnje bo potekala tudi dobava sadik. Dobava sadik se zaključi najkasneje 1. novembra 2019.

Tabela 5: Pregled območij izvedbe obnove in vzdrževanja travniških sadovnjakov

Ime enote	Površina novo zasajenih sadovnjakov (ha)	Število posajenih sadik	Površina obnovljenih sadovnjakov (ha)	Število obrezanih dreves
H_001_Kokol_01	0,88	53	1,47	10
H_002_Vnuk_01	0	0	0,93	8
H_003_Murko_01	1,13	28	1,13	20
H_004_Cafuta_02	0,05	5	0	0
H_006_Majhen_01	0,38	15	0,38	7

H_007_Arnejcic	0,29	24	0,00	0
H_008_Fošnarič_02	0,29	10	0,00	0
H_008_Fošnarič_03	0,00	0	0,00	0
H_009_Obcina_Zetale	0,92	32	0,92	4
H_010_Jancic_04	0,25	6	0,00	0
H_011_Krosel_01	1,53	30	1,53	20
H_011_Krosel_03	0,21	5	0,00	0
H_012_Vovk_01	0,93	27	0,93	21
H_012_Vovk_02	0,18	10	0,18	0
H_013_Babšek_03	2,68	21	2,68	13
H_017_Vukalič_02	0,08	5	0,00	0
H_018_Bedrač_Jožef_02	0,98	7	0,98	8
H_018_Bedrač_Jožef_03	0,23	5	0,23	5
H_023_Golc_01	1,31	20	1,31	40
H_023_Golc_02	0,21	10	0,00	0
H_027_Prevolšek_01	0	4	0,47	12
H_028_Laporšek_02	0,33	16	0,00	0
H_038_Drofenik_01	0,00	0	0,14	6
H_038_Drofenik_04	0,00	0	0,27	6
H_038_Drofenik_05	0,20	5	0,00	0
H_025_Markez_Marija	0,50	48	0,00	0
H_015_Papez_01	0,00	0	0,07	4
H_015_Papez_02	0	4	0,34	4
H_016_Kuzner_01	0,48	20	0,18	6
H_016_Kuzner_02	0,25	34	0	0
H_020_Brodnjak_Stanislav_01	0,05	5	0,06	5
H_020_Brodnjak_Stanislav_03	0,5	10	0,5	6
H_032_Bedenik_Zdenka_01	0,23	20	0	0
H_033_Jus_Terezija_03	0,18	18	0	0
Skupaj:	15,2	497	14,70	205

Kartografski prikaz območij izvedbe obnove in vzdrževanja travniških sadovnjakov na PPO Haloze je prikazan v prilogi: *Karta 3.3: Prikaz območij izvedbe obnove in vzdrževanja travniških sadovnjakov (zahod in vzhod)*.

C.5 – NAČRTI KMETIJ

Na podlagi pripravljanih ukrepov A.1, A.2 in A.3 bodo za 30 kmetij na projektnem pod-območju Haloze, pripravljene načrti gospodarjenja kmetijskega gospodarstva z namenom izboljšanja suhih travišč .

Načrti bodo vsebovali analize sedanjega stanja kmetijskih gospodarstev in predvsem strategijo upravljanja in razvoja v naslednjih 10 letih pri čemer bo posebna pozornost namenjena upravljanju suhih travnikov. Strategije upravljanja in razvoja, ki bodo vzpostavljene skupaj z lastniki, bodo poleg izboljšanja stanja upravljanja suhih travišč služile tudi izboljšanju splošne gospodarske perspektive kmetijstva na projektnih pod-območjih, predvsem na način ciljnega razvoja potenciala kmetijskih gospodarstev vključenih v projekt

Pri pripravi načrtov bo prednost namenjena področjem, na katerih bodo izvedeni ukrepi C.1, C.2 in C.3. V okviru priprave načrta bo vzpostavljeno tesno sodelovanje z lastnikom ali upravljavcem zemljišča, ki bo intenzivno vključen v pripravo načrta. S sodelovanjem pri izvajanju načrtov za svoja kmetijska gospodarstva se bodo lastniki ali upravljavci kmetijskih gospodarstev zavezali, da bodo svoje površine upravljali v skladu z naravovarstvenimi smernicami, pripravljenimi v akciji A.2. Vsak kmet, ki bo vključen v to akcijo, bo s KGZ Ptuj podpisal sporazum o spoštovanju vsebine načrta upravljanja kmetij. Ta sporazum bo predpogoj, da se kmetija pridruži temu ukrepu.

Akcija bo potekala v obdobju od začetka oktobra 2017 do konca septembra 2020.

Tabela 6: Pregled kmetij vključenih v akcijo izdelave načrta kmetij

Ime kmetije	Nosilec KGM MID	Skupna površina travniških površin na KGM MID (ha)	Pašna površina (ha)	Košna površina (ha)	Površina visokodebelnih sadovnjakov (ha)

Opomba: Še ni aktualno!

Kartografski prikaz kmetij vključenih v akcijo izdelave načrta kmetij na PPO Haloze je prikazan v prilogi: *Karta 3.4: Kmetije vključene v akcijo izdelave načrta kmetij(zahod in vzhod).*

Opomba: Še ni aktualno!

3.4 C.7 – RAZVOJNO – EKONOMSKA ŠTUDIJA OHRANJANJA SUHIH TRAVIŠČ NA PROJEKTNEM POD-OBMOČJU HALOZE

Cilj razvojno-ekonomske študije ohranjanja suhih travišč na projektnem pod-območju Haloze je raziskati možnosti povečanja gospodarskega interesa za trajnostno rabo suhih travišč, z integracijo ustrezne rabe suhih travišč v lokalni razvoj podeželja.

Poslabšanje stanja suhih travišč (zaraščanje, neprimerna raba) na projektnem pod-območju Haloze je posledica ekonomske neprofitabilnosti tradicionalnega kmetovanja in pomanjkanja znanja o alternativnih oblikah trajnostnega kmetovanja v sodobnih kmetijskih praksah. Na projektnem pod-območju Haloze je zato potrebno raziskati alternativne možnosti kmetijske ali nekmetijske rabe suhih travnikov, možnosti dodatnih dejavnosti na kmetijah, razvojni potencial turističnega razvoja itd. s ciljem razviti dodatne vire dohodka, s čimer se bo doseglo povečanje sposobnosti preživetja kmetijskih gospodarstev, ki se ukvarjajo z ekstenzivnimi oblikami kmetovanja in splošen dvig življenjskega standarda podeželskih lokalnih skupnosti na območju.

Študija bo obsegala naslednjo vsebino:

- evidentiranje stanja projektnega pod-območja Haloze,
- vizija razvoja na projektnem pod-območju – model razvoja in trženja območja Haloz,
- akcijski načrt za izvedbo faznih aktivnosti za doseganje vizije razvoja projektnega pod-območja Haloze,
- izhodišča za oblikovanje ciljne / skupne blagovne znamke na projektnem pod-območju Haloz, ki bo temeljila na proizvodih, ki izhajajo iz trajnostne uporabe suhih travnikov na tem območju,
- izhodišča za kmetijske, turistične, obrtne in industrijske izdelke na osnovi suhih travišč kot naravnega vira na območju Haloz.

Kot del akcije in z namenom povečanja gospodarskega interesa za trajnostno rabo suhih travišč, bomo za lokalne kmetovalce in lastnike zemljišč izvedli izobraževanje in delavnice:

- 3 delavnice za ugotavljanje lokalnih kmetijskih proizvodov in zahtev na področju projekta na podlagi trajnostne rabe suhih travnikov,
- 5 delavnic za pripravo temeljev za blagovno znamko, ki vključuje tipične kmetijske proizvode, ki temeljijo na izdelkih, ki izhajajo iz trajnostne rabe suhih travnikov na tem območju,
- usposabljanje za predelavo proizvodov, povezanih s trajnostno rabo suhih travnikov (mleko, sadje, meso): 3 x 30-urne delavnice, 5 x 8-urne delavnice.

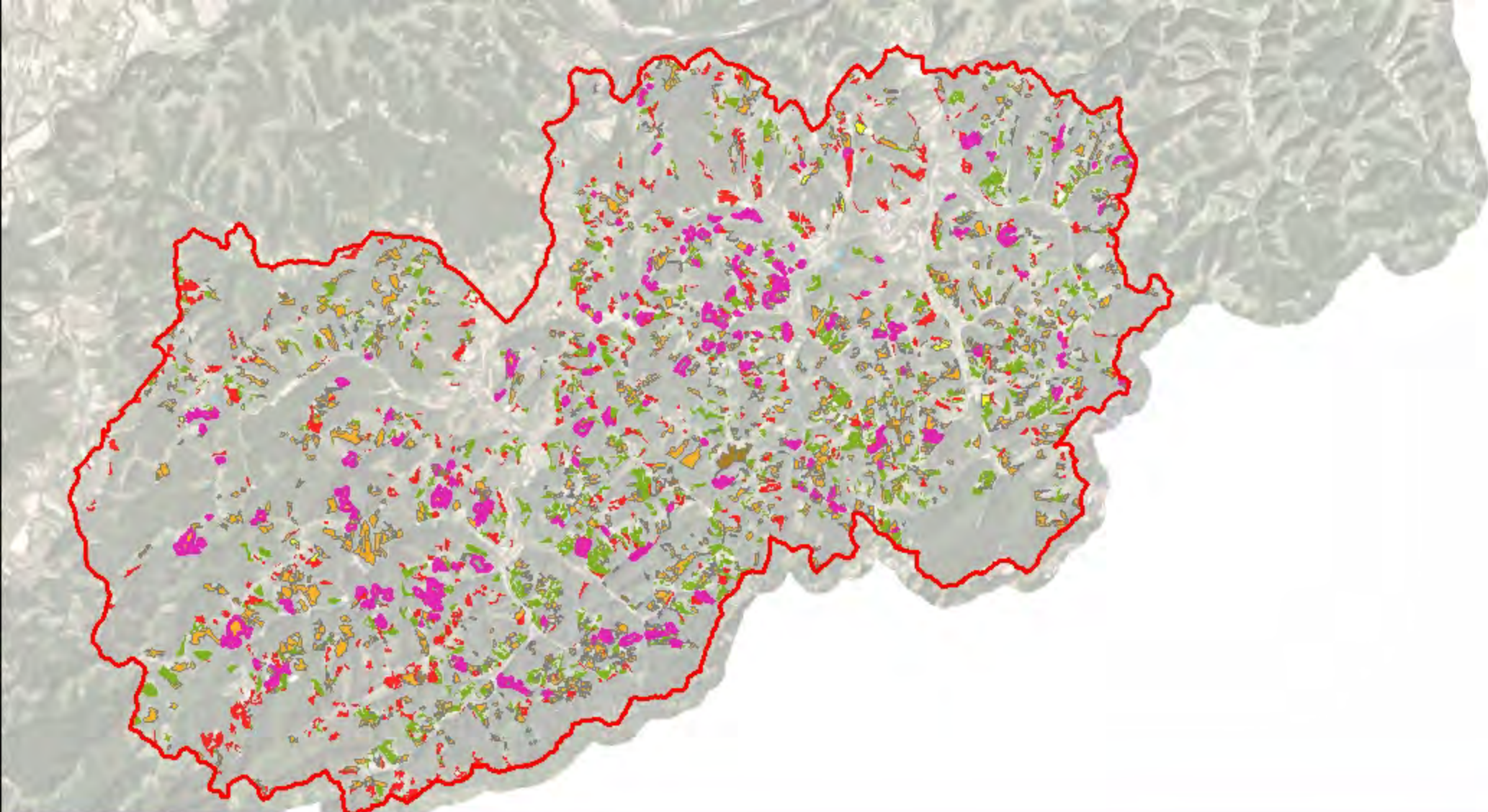
Akcija bo potekala v obdobju od začetka aprila 2018 do konca decembra 2019.

4 LITERATURA IN VIRI

1. Golob A. 2004. Poročilo o določitvi habitatnih tipov gozdov v skladu s habitatnim priločnikom EU za nacionalni seznam območij, ki so v interesu skupnosti ter usmeritve za njihovo ohranjanje v gozdnogospodarskih načrtih. Ljubljana, MOPE, 152 str.
2. Conacija območij Natura 2000, 2016. Interni delovni pripomoček Zavoda RS za varstvo narave. (Cone so bile izdelane na način, ki je opisan v članku: »Petkovšek M., 2007. Conacija območij Natura 2000 v Sloveniji. Varstvo narave 20. Zavod RS za varstvo narave, Ljubljana, 19-34«).
3. Božič, L. 2003. Mednarodno pomembna območja za ptice v Sloveniji. 2, Predlogi posebnih zaščiteneh območij (SPA) v Sloveniji. Ljubljana, DOPPS – Birdlife Slovenija.
4. Program upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020). 30 str. + priloge.
5. Vrčec D. 2006. Usmeritve za ohranjanje ali vzpostavitev ugodnega stanja vrst in habitatnih tipov v območjih Natura 2000 v Sloveniji. Delovno gradivo. Ljubljana, 104 str.
6. Golob A., Skudnik M. 2007. Priročnik o vrstah Natura 2000, ki so povezane z gozdom. Gozdarski inštitut Slovenije, 88 str.
7. Strokovna gradiva za poročilo po 12. členu Direktive o pticah za obdobje 1.1.2005-31.12.2007 za Republiko Slovenijo. Tretjič dopolnjen osnutek strokovnega gradiva. Zavod RS za varstvo narave, januar 2009, 33 str., digitalne priloge (3).
8. Čelik T., Verovnik R., Rebeušek F., Gomboc S. & Lasan M., 2004. Strokovna izhodišča za vzpostavljanje omrežja NATURA 2000: Metulji (Lepidoptera). Končno poročilo. Biološki inštitut Jovana Hadžija ZRC SAZU, Novi trg 2, SI – 1000 Ljubljana. 297 str., digitalne priloge. Naročnik: Ministrstvo za okolje, prostor in energijo, ARSO, Ljubljana
9. Čelik T., Verovnik R., Gomboc S. & Lasan M., 2005. NATURA 2000 v Sloveniji. Metulji. Ljubljana: založba ZRC, ZRC SAZU, 2005.
10. Škornik S., Ivajnsič D., Špur N., Otopal J., Bakan B., Paušič I., 2016. Poročilo o popisu začetnega stanja ciljnih habitatnih tipov. Projekt Life to Grasslands, LIFE Narava in biodiverzitet, LIFE14 NAT/SI/000005. Končno poročilo.
11. Škornik S. 2016. Ekstenzivna travišča v celinski Sloveniji: srednjeevropski z orhidejami bogati polsuhi travniki. Naše travinje, številka 10: str. 25 – 27
12. Zbirka podatkov Zavoda RS za varstvo narave (2016).
13. Zbirka podatkov Zavoda za gozdove Slovenije – gozdna maska, površine v zaraščanju (2016).
14. Zbirka podatkov Ministrstva za okolje in prostor – namenska raba prostora (2016).
15. Kaligarič M., Trčak B., 2004. Polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (Festuco-Brometalia) (* pomembna rastišča kukavičevk) (EU_6210(*)). Opredelitev območij evropsko pomembnih negozdskih habitatnih tipov s pomočjo razširjenosti značilnih rastlinskih vrst. Končno poročilo. Naročnik: MOPE, Ljubljana. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. Str. 210-218
16. Strokovne podlage za upravljanje habitatnega tipa polnaravna suha travišča in grmiščne faze na karbonatnih tleh (* pomembna rastišča kukavičevk (EU_6210*)) na projektnem pod-območju Haloze. 2017. Ljubljana, Projekt Life to Grasslands (interno gradivo; januar 2017)
17. Naravovarstvena izhodišča za upravljanje suhih travišč na projektnih pod-območjih projekta LIFE TO GRASSLANDS: POO HALOZE. 2017. Ljubljana, Projekt Life to Grasslands (interno gradivo; januar 2017)
18. Škornik S., Ivajnsič D., Špur N., Otopal J., Bakan B., Paušič I., 2016. Poročilo o popisu začetnega stanja ciljnih habitatnih tipov – 1. sklop. Maribor, Fakulteta za naravoslovje in matematiko Univerze v Mariboru, Oddelek za biologijo, 142 str.

5 PRILOGE

- Karta 2.1 (zahod): Začetno stanje HT 6210(*) na projektnem pod-območju Haloze (zahodni del)
- Karta 2.1 (vzhod): Začetno stanje HT 6210(*) na projektnem pod-območju Haloze (vzhodni del).

- Karta 2.2 (zahod): Karta potencialne cone pojavljanja habitatnega tipa 6210(*) na projektnem pod-območju Haloze (zahodni del)
- Karta 2.2 (vzhod): Karta potencialne cone pojavljanja habitatnega tipa 6210(*) na projektnem pod-območju Haloze (vzhodni del)

- Karta 3.1.2 (zahod): Prikaz območij izvedbe akcije odstranjevanja zarasti na PPO Haloze.
- Karta 3.1.2 (vzhod): Prikaz območij izvedbe akcije odstranjevanja zarasti na PPO Haloze.

- Karta 3.2 (zahod): Prikaz območij izvedbe akcije zagotavljanja dolgoročnega upravljanja suhih travišč na PPO Haloze.
- Karta 3.2 (vzhod): Prikaz območij izvedbe akcije zagotavljanja dolgoročnega upravljanja suhih travišč na PPO Haloze.

- Karta 3.2.1(zahod): Prikaz območij uporabe pašne opreme na PPO Haloze.
- Karta 3.2.1(vzhod): Prikaz območij uporabe pašne opreme na PPO Haloze.

- Karta 3.2.2 (zahod):Prikaz območij uporabe gorskih kosilnic.
- Karta 3.2.2 (vzhod):Prikaz območij uporabe gorskih kosilnic. *Opomba: Še ni aktualno!*

- Karta 3.2.3: Prikaz območij uporabe prikolic za prevoz živine. *Opomba: Še ni aktualno!*

- Karta 3.3 (zahod): Prikaz območij izvedbe obnove in vzdrževanja travniških sadovnjakov.
- Karta 3.3 (vzhod): Prikaz območij izvedbe obnove in vzdrževanja travniških sadovnjakov.

- Karta 3.4: Kmetije vključene v akcijo izdelave načrta kmetij. *Opomba: Še ni aktualno!*

Legend

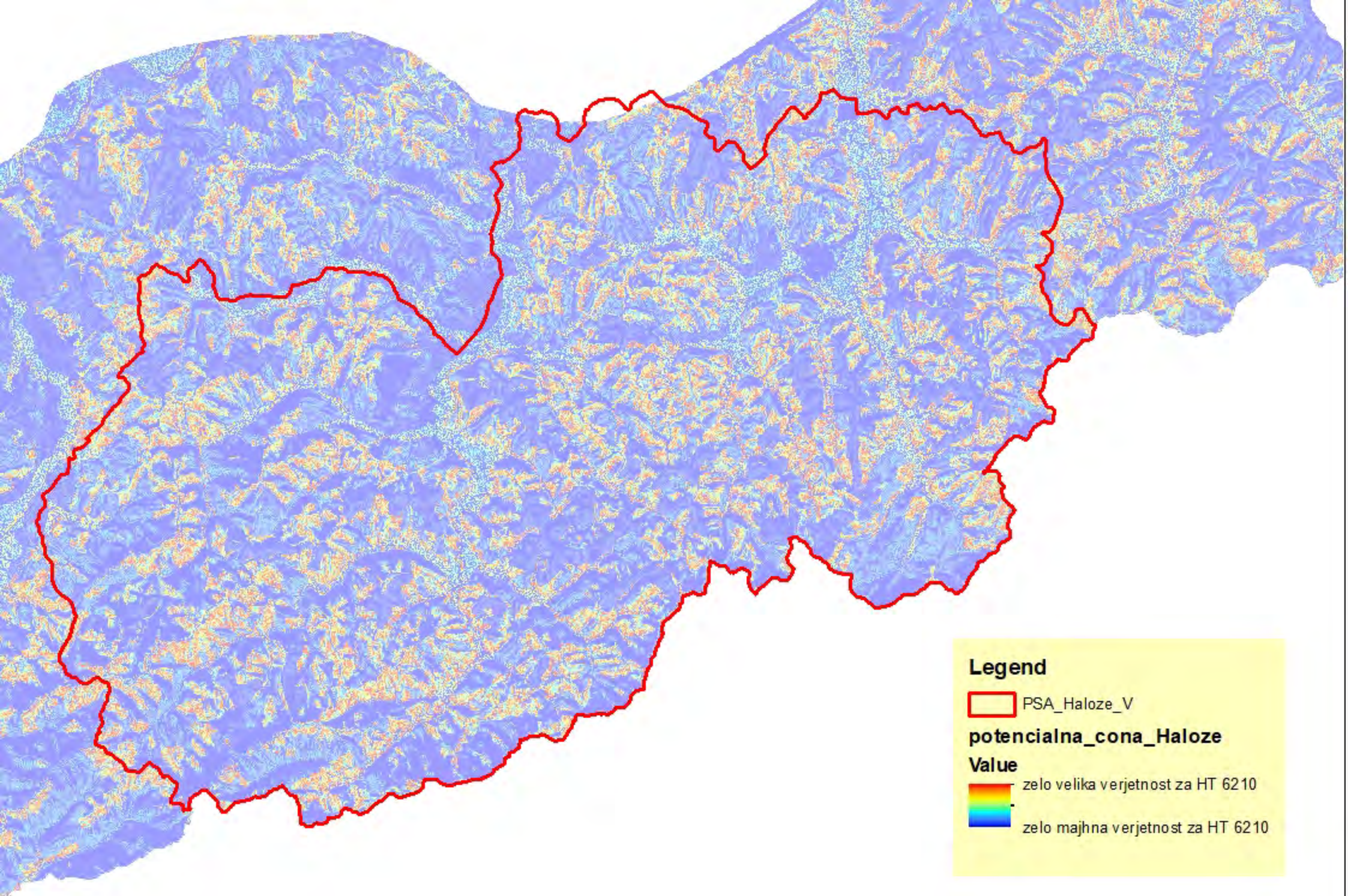
 PSA Haloze Z

HA LOZE_HT_51116
N2000_KO_1_OHRANJENOS

			6210(*) Neugodno.intenzivna paša		6210(**)6410, Neugodno.opušćena raba		6210(**)6510, Neugodno.intenzivna paša		6410,
	6210(*)		6210(*) Neugodno.intenzivna paša.ruderalizacija		6210* Neugodno.intenzivna paša		6210(**)6510, Neugodno(?)		6230*6510,
	6210(*) Ugodno		6210(*) Neugodno.intenzivna paša.zarašćanje		6210* Neugodno.intenzivna raba		6210(**)6510, Neugodno.opušćena raba		6510,
	6210(*) Ugodno(?)		6210(*) Neugodno.intenzivna raba		6210* Neugodno.intenzivna paša.ruderalizacija		6210(**)6510, Neugodno.ruderalizacija		
	6210(**)6230, Ugodno		6210(*) Neugodno.ruderalizacija.zarašćanje.intenzivna raba		6210* Neugodno.opušćena raba		6210(**)6510, Neugodno.zarašćanje		
	6210(**)6410, Ugodno		6210(*) Neugodno.opušćena raba		6210* Neugodno.ruderalizacija		6210(**)6510,		
	6210* Ugodno(?)		6210(*) Neugodno.opušćena raba.ruderalizacija		6210* Neugodno.ruderalizacija.zarašćanje		6210*x6510, Ugodno		
	6210(*) Ugodno(?)		6210(*) Neugodno.ruderalizacija		6210* Neugodno.ruderalizacija.zarašćanje		6210*x6510, Neugodno.intenzivna raba		
	6210(*) Ugodno(?)		6210(*) Neugodno.ruderalizacija.zarašćanje		6210* Neugodno.zarašćanje		6210*x6510, Neugodno.opušćena raba		
	6210* Ugodno		6210(*) Neugodno.zarašćanje		6210(*) Neugodno		6210*x6510, Neugodno.ruderalizacija		
	6210* Ugodno(?)						6230*		

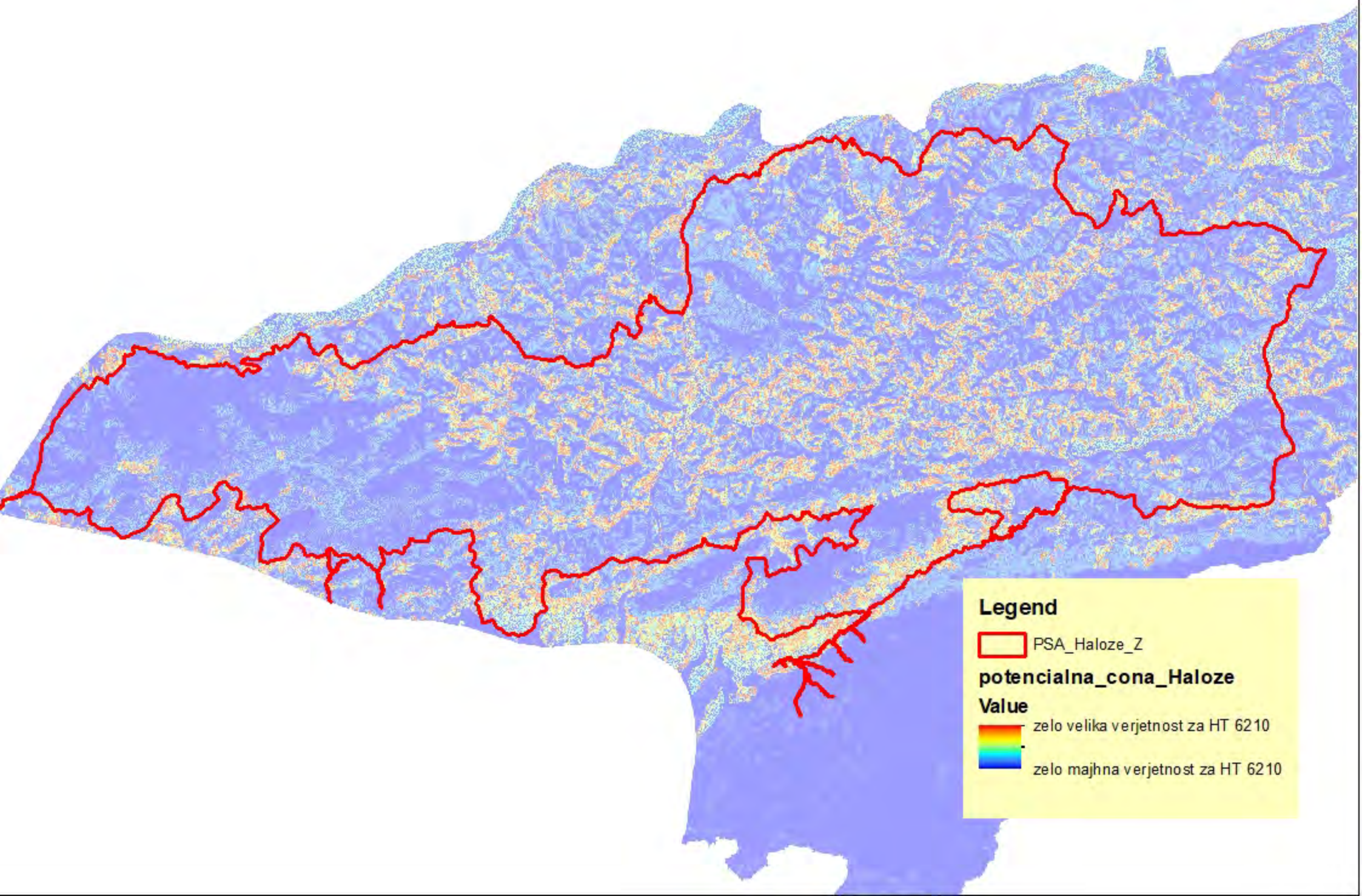
Legend

 PSA_Haloze_V

potencialna_cona_Haloze

Value

 zelo velika verjetnost za HT 6210
zelo majhna verjetnost za HT 6210

Legend

 PSA_Haloze_Z

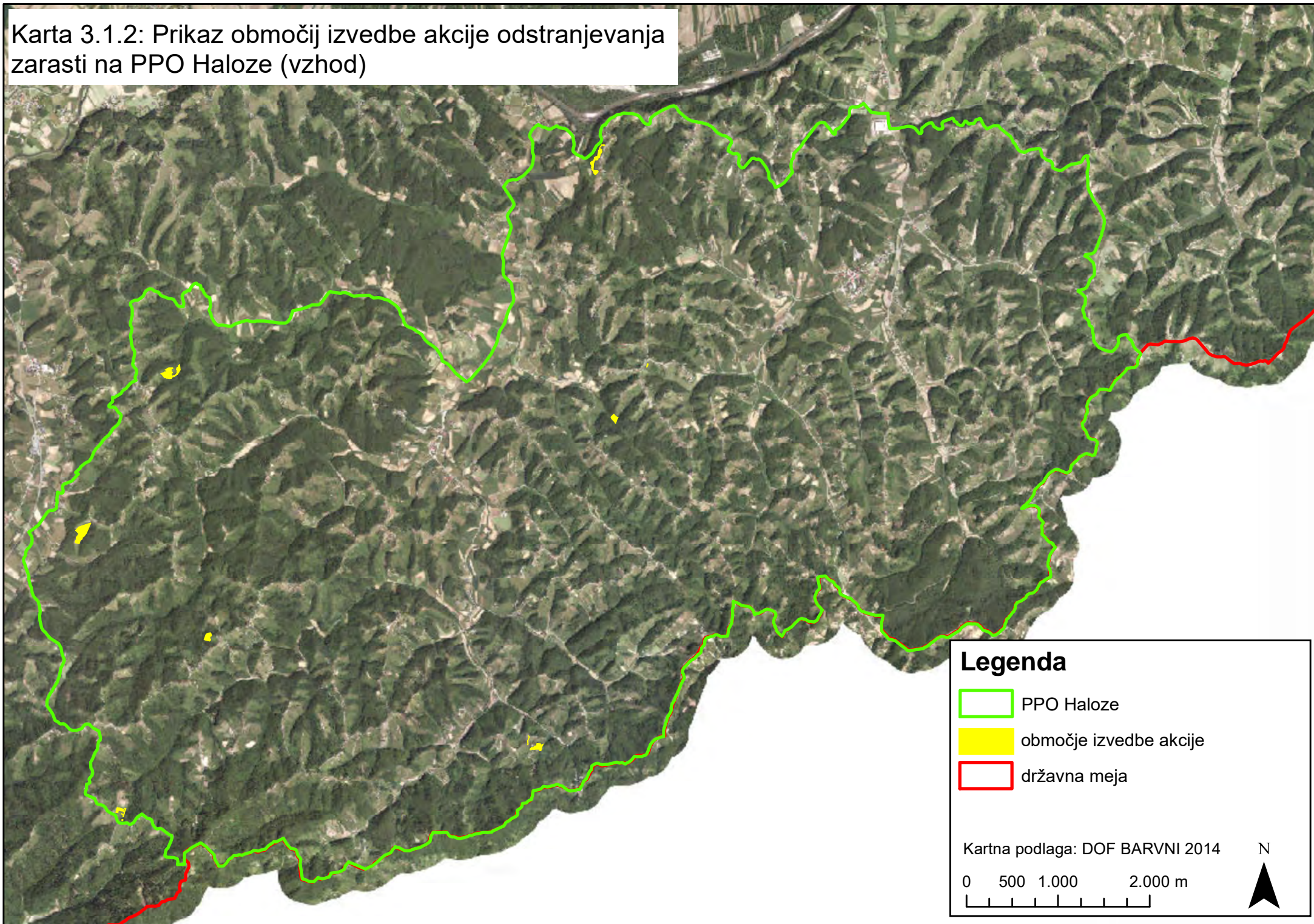
potencialna_cona_Haloze

Value

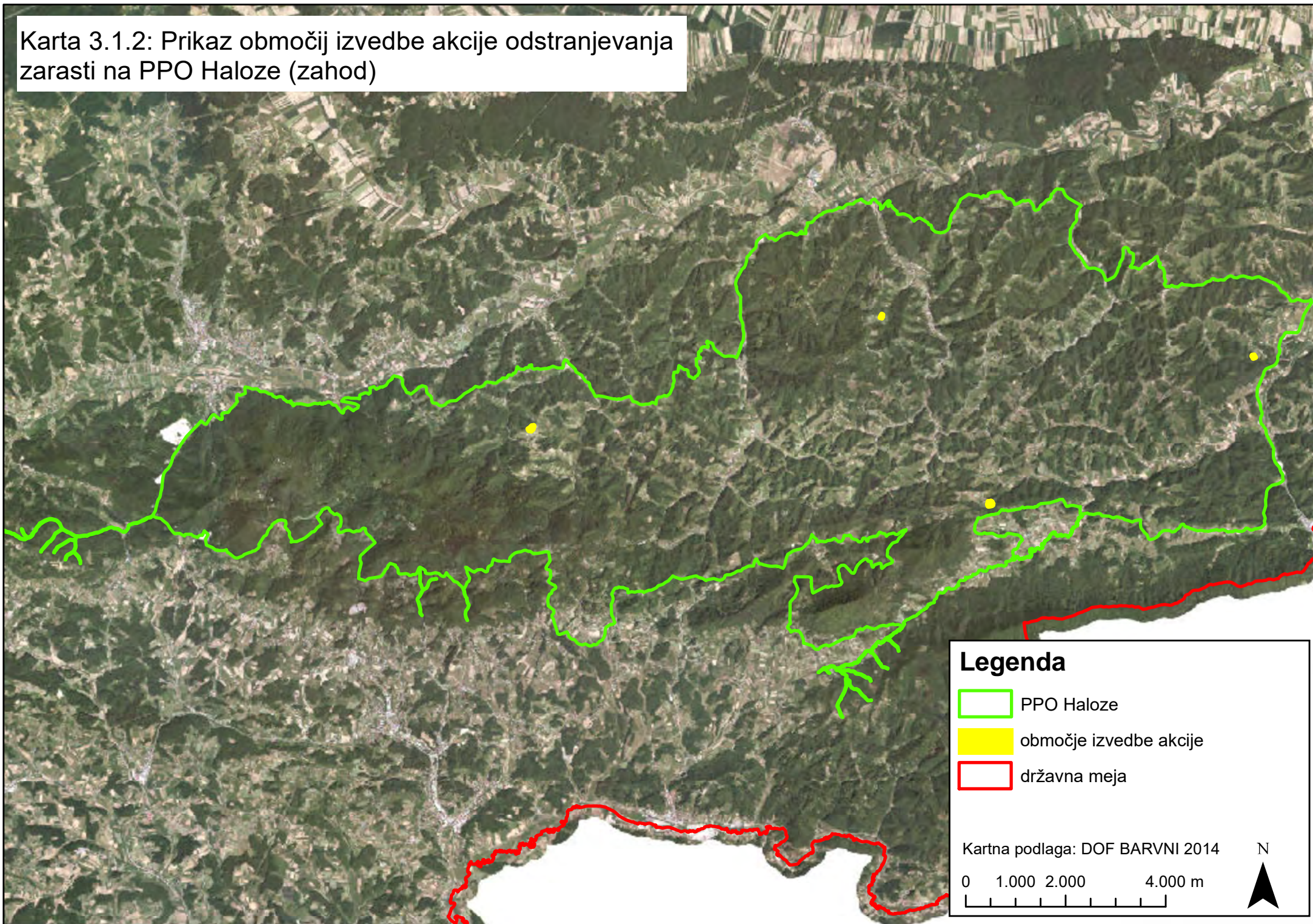
 zelo velika verjetnost za HT 6210

 zelo majhna verjetnost za HT 6210

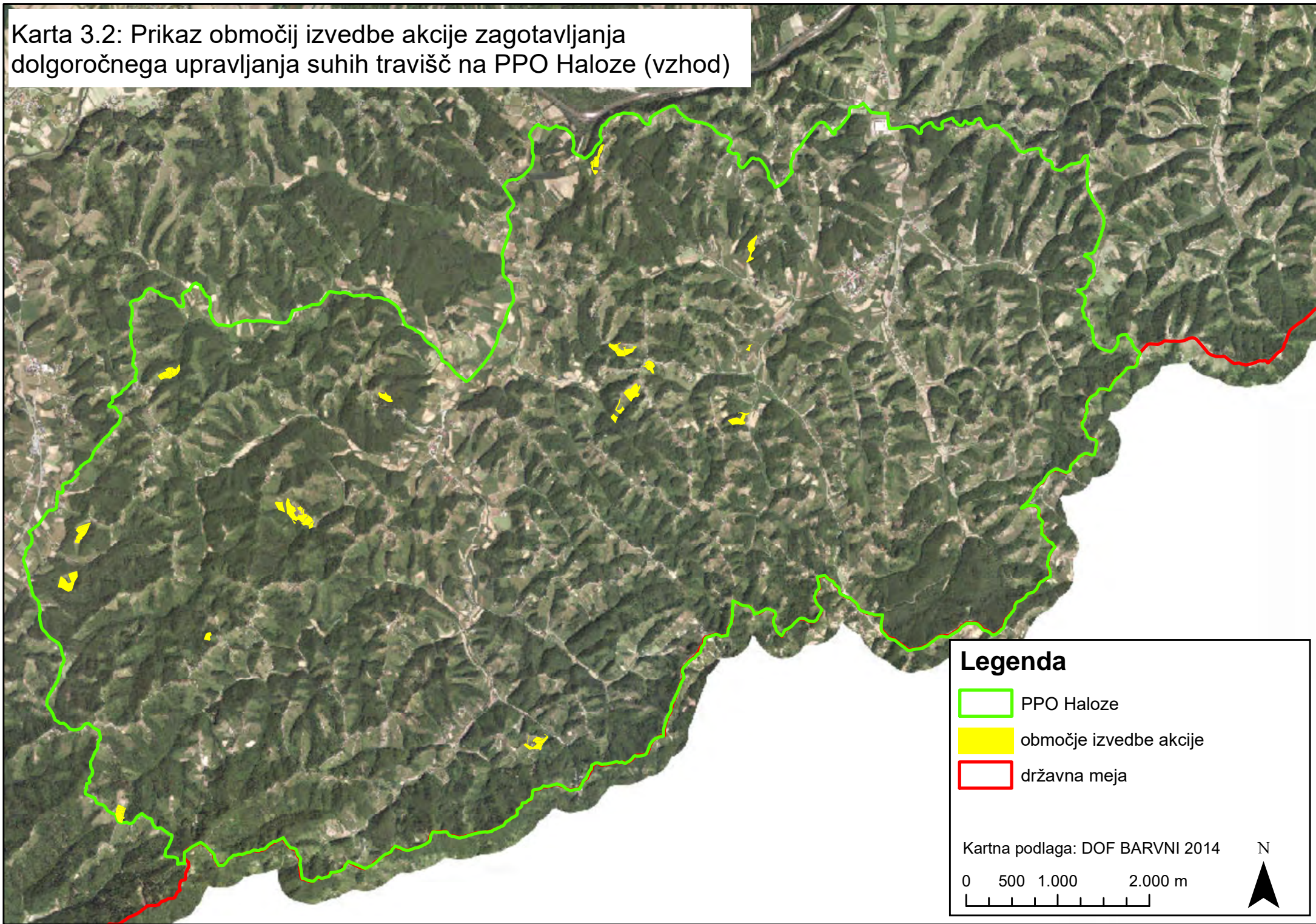
Karta 3.1.2: Prikaz območij izvedbe akcije odstranjevanja zarasti na PPO Haloze (vzhod)

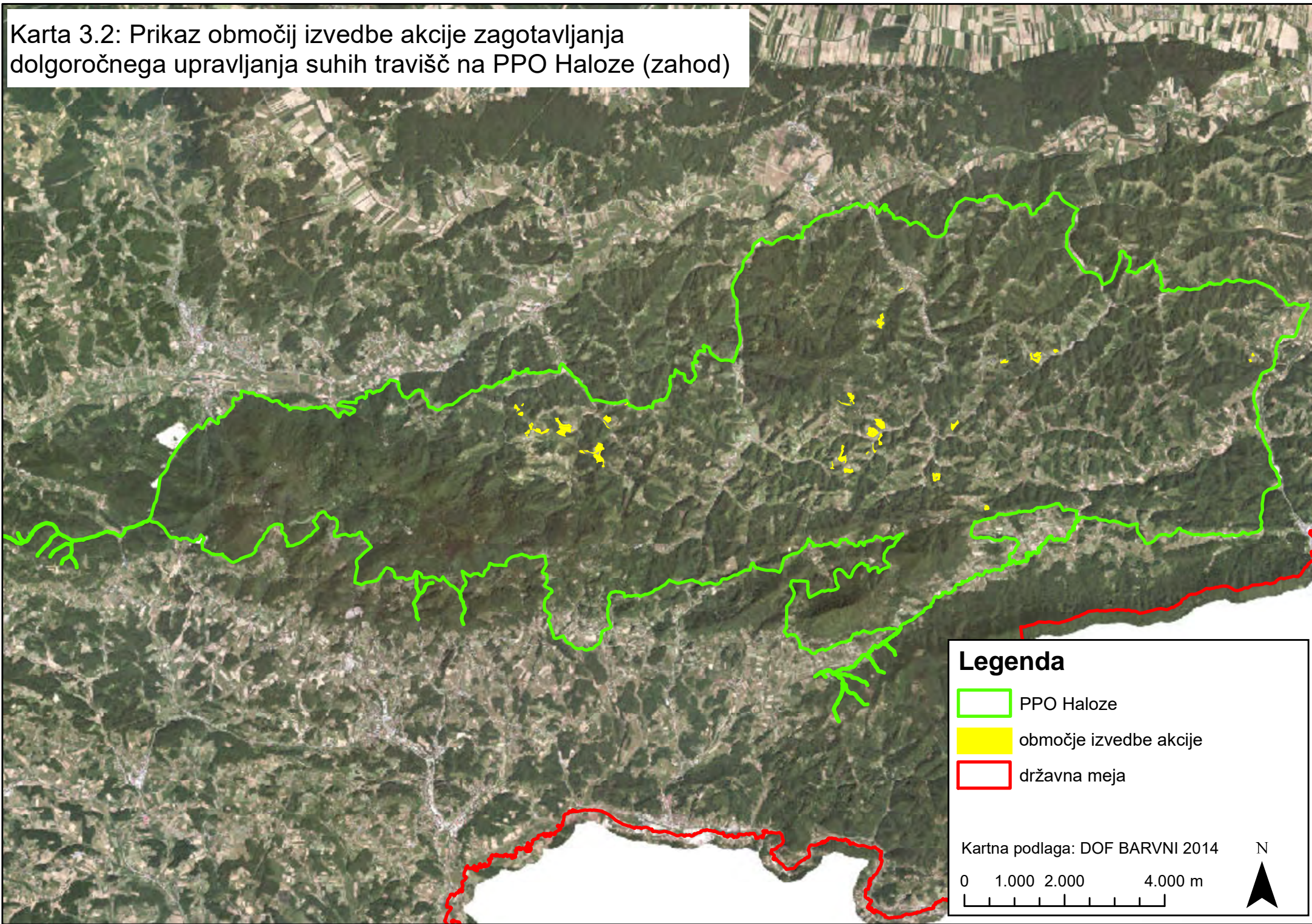
Karta 3.1.2: Prikaz območij izvedbe akcije odstranjevanja zarasti na PPO Haloze (zahod)

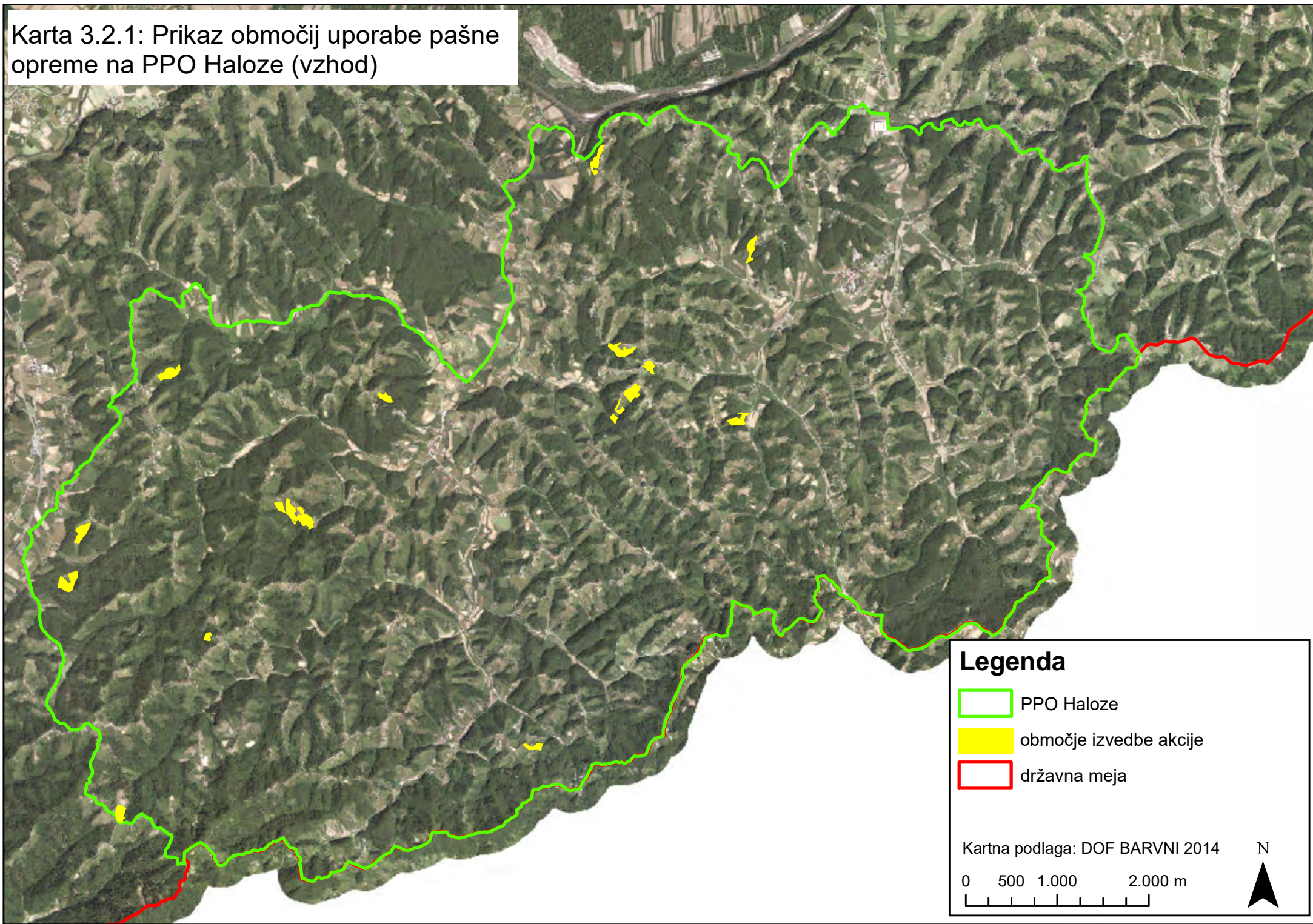
Karta 3.2: Prikaz območij izvedbe akcije zagotavljanja dolgoročnega upravljanja suhih travišč na PPO Haloze (vzhod)

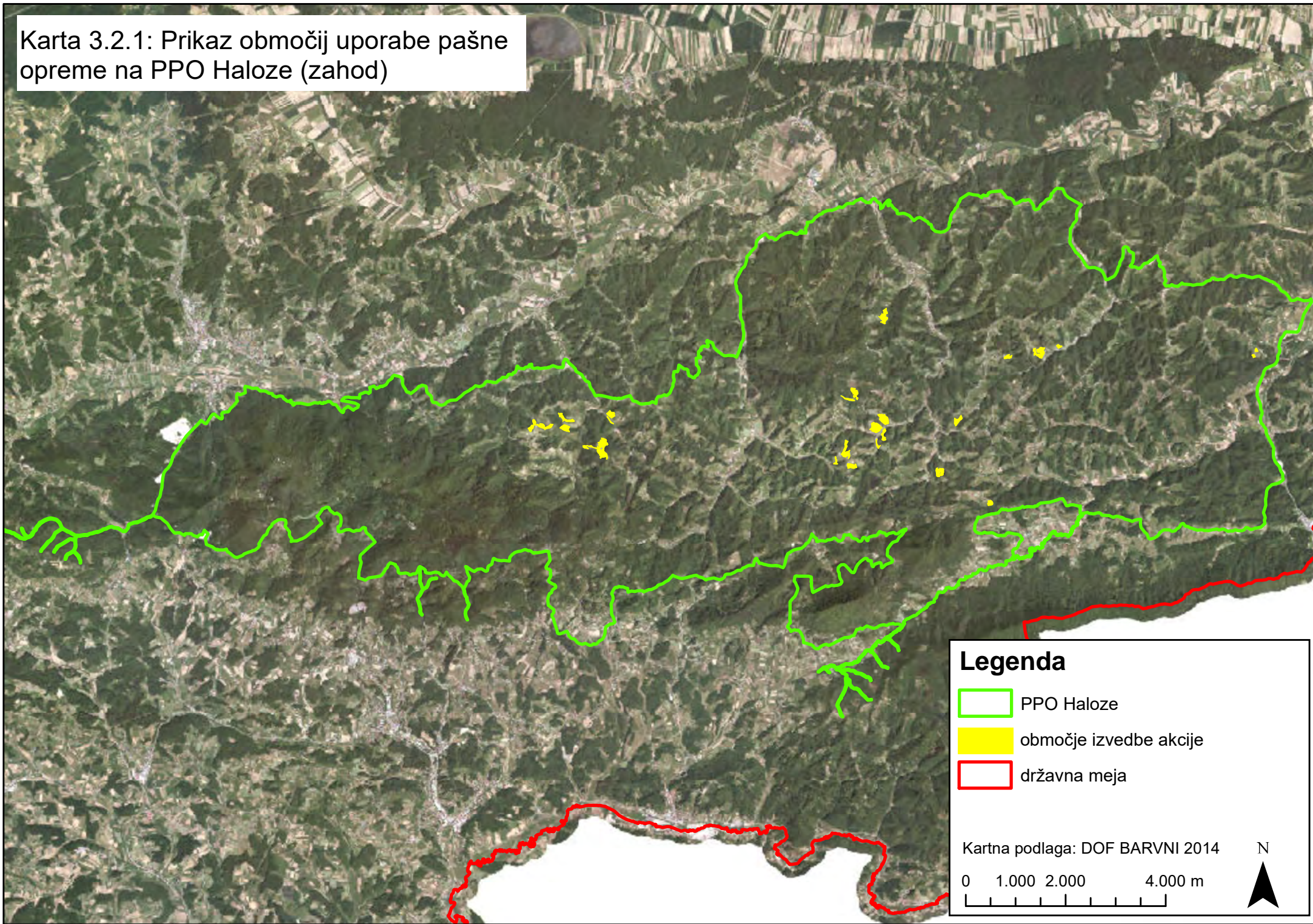
Karta 3.2: Prikaz območij izvedbe akcije zagotavljanja dolgoročnega upravljanja suhih travišč na PPO Haloze (zahod)

Karta 3.2.1: Prikaz območij uporabe pašne opreme na PPO Haloze (vzhod)

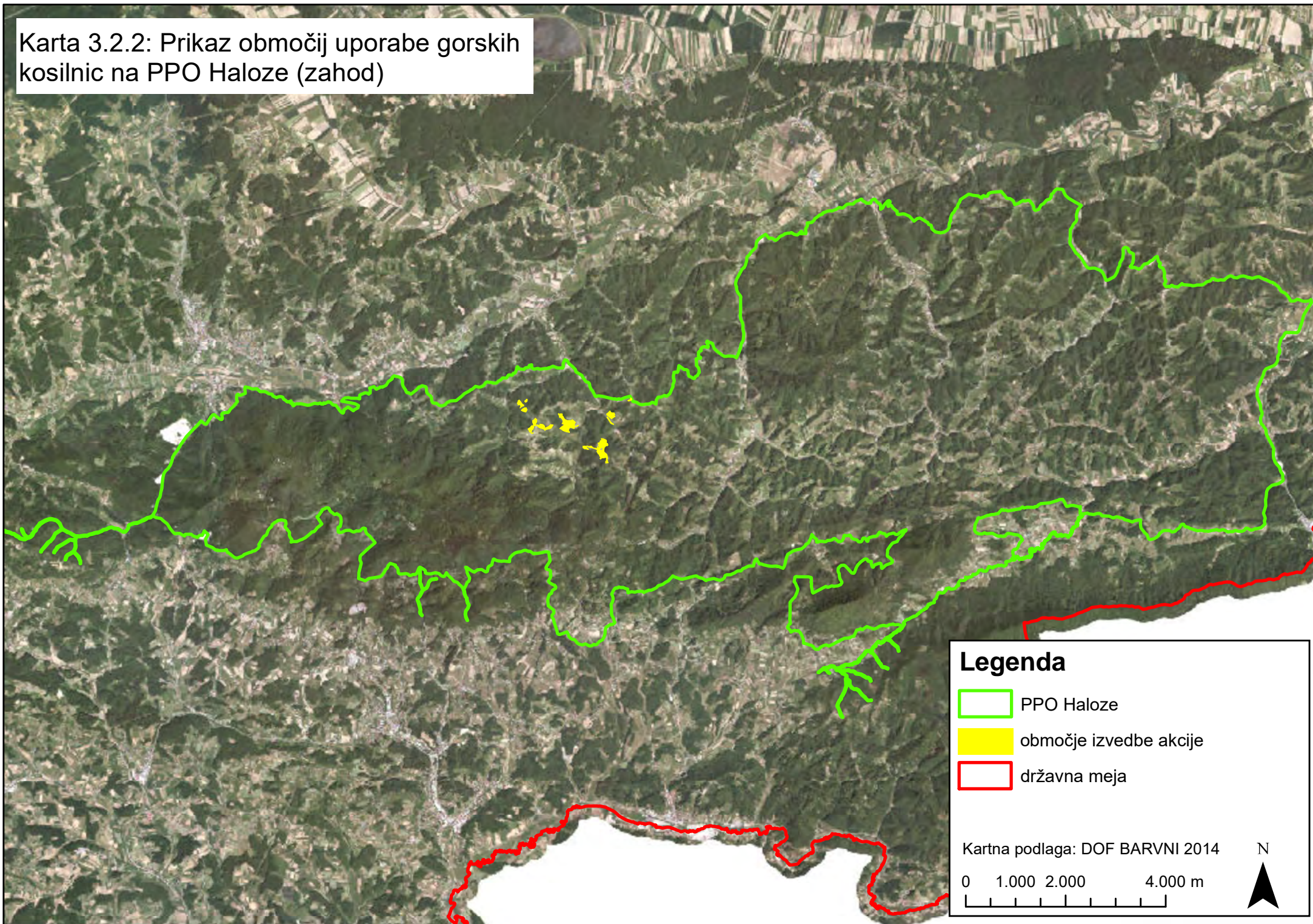

Karta 3.2.1: Prikaz območij uporabe pašne opreme na PPO Haloze (zahod)

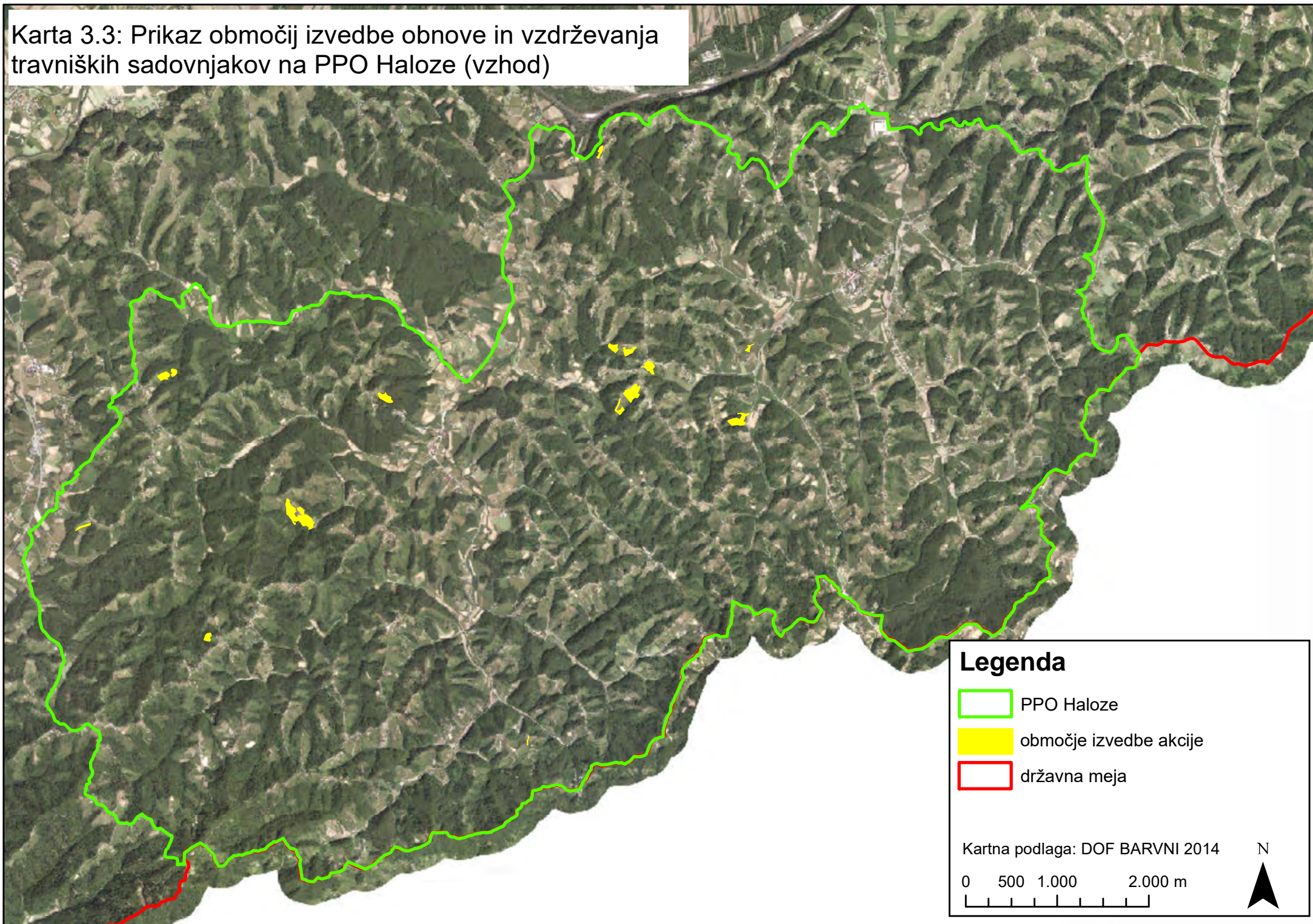

Karta 3.2.2: Prikaz območij uporabe gorskih kosilnic na PPO Haloze (zahod)

Karta 3.3: Prikaz območij izvedbe obnove in vzdrževanja travniških sadovnjakov na PPO Haloze (vzhod)

Karta 3.3: Prikaz območij izvedbe obnove in vzdrževanja travniških sadovnjakov na PPO Haloze (zahod)

